

31.3.2014

Valtiovarainministeriö

LAUSUNTO ESITYKSESTÄ VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISEKSI

Siikalatvan kunnanhallitus antaa seuraavan lausunnon:

Yleistä kriteereistä

Siikalatvan kunta pitää selvitysmiehen esitystä valtionosuuden kriteerien osalta monilta osin oikeina, mutta niissä on myös eräitä ehdottomasti korjausta vaativia kohtia. Olosuhde- ja tarvetekijöiden vähentyessä ja yksinkertaistuessa syntyy tilanteita, joissa kunnan edellytykset edes lähes tasavertaisten palvelujen järjestämiseen kohtuullisella saavuttavuudella käyvät mahdottomiksi. Tämä käy hyvin selville kuntakohtaisten vaikutusten laskennasta. Perustuslaista lähtevän rahoitusperiaatteen mukaan näin ei saa tapahtua, joten selvitysmiehen luonnosta tulee lakiesitykseen korjata jäljempänä esitettäviltä osin.

Ikäryhmistä ja sairastavuuden huomioon ottamisesta

Terveystenhuollossa eri kuntia oikeudenmukaisesti kohtelevaa rahoitusjärjestelmää ei ole mahdollista saada niin kauan kuin terveydenhuollon rahoituksen monikanavaisuus jatkuu. Tässä erityisesti syvä maaseutu ja kaupunkikeskukset ovat kovin erilaisessa asemassa. Monikanavaisuus tulee pikaisesti purkaa ja tehdä siinä yhteydessä valtionosuusjärjestelmään sen edellyttämät muutokset.

Sairastavuuden uudet indikaattorin lienevät nyt lähes oikeita ja tutkimustietoa vastaavia. Sen sijaan ikärakenteen sisäinen painotuksen siirto yli 75 -vuotiaista nuoriin ikäryhmiin on aivan liian raju ja sitä tulee lieventää. Vanhusten

hoivapalvelujen tason vaadittu nostaminen ei ole kuntatasolla ratkaistavissa pelkästään rakenteita muuttamalla vaan se merkitsee myös lisää kustannuksia.

Muista kriteereistä

Vammaiskertoimen poistaminen olisi tasa-arvokysymyksenäkin menetys eikä sitä muut kriteeritkään kykene korvaamaan. Kuntakohtaiset erot tässä suhteessa voivat olla hyvinkin merkittäviä. Laaja-alaisessa Siikalatvan kunnassa mm. vammaisten asiointi- ja virkistysmatkojen kustannukset ovat kuntaliitoksen jälkeen monikertaistuneet ja osaltaan vaikuttaneet talouden epätasapainoon.

Vammaisuus tulisi huomioida sairastavuuden yhtenä tarvetekijänä.

Syrjäisyyden osuutta on erittäin perustellusti lisätty. Syrjäisyyden lisäosaan tulisi nyt jyrkkä porras nykyisen järjestelmän kolmiportaisuuden sijaan. Tämä ei mitenkään voi johtaa oikeudenmukaiseen syrjäisyyden huomioon ottamiseen. Siikalatvan kunnassa muutos merkitsisi jopa kolmen veroprosentin suuruista menetystä!

Asukastiheyskerroin ei missään tapauksessa kata laaja-alaisen, kuten yhdistyneen Siikalatvan, kohtuullisen saavutettavuuden vaatimuksen edellyttämän palvelurakenteen kustannuksia. **Syrjäisyyden lisäosassa on tämän vuoksi käytettävä kolmiportaisuutta jatkossakin.** Vaihtoehtona tulee selvittää liukuvan asteikon käyttämistä, vähintäänkin syrjäisyydsluvusta 1.0 ylöspäin.

Verotuloon perustuvasta tasauksesta

Tasauksen lisäys on näennäistä omarahoituksen rajusti noustessa. Tasaus saatava oikeasti 100 %:iin tasausrajasta ja siten lisän omavastuu 20 % poistettava. Kunnalla on aina intressi kehittää kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa ja tasauksen leikkaaminen on siten tarpeetonta. Siikalatvan kohdalla tasaus omarahoitusosuuden nosto huomioiden heikentyisi lähes yhden veroprosentin verran. Veroprosentti nyt jo 21,75. Uudistus ei tältäkkään osin tue kansalaisten yhdenvertaisuutta.

Siirtymätasauksesta

Tehtyjen leikkausten ja alijäämäongelmien alla talousvaikeuksissa kamppaileville erittäin korkean veroprosentin kunnille, joihin järjestelmämuutoksen menetykset monessa tapauksessa juuri kohdistuvat, menetyksen realisoituminen on sekä kohtuutonta että esitetystä aikataulusta aivan liian nopeaa.

Siikalatvan kunta esittää, että selvitysmiehen luonnosta korjataan edellä esitetyn mukaisesti erityisesti syrjäisyyden ja verotulotasausjärjestelmän osalta ja myös ikärakenteen sisäisen painotuksen muutosta lievennetään. Mikäli tämä ei aikataulusyistä olisi mahdollista, uudistuksen voimaantuloa tulee lykätä niin, että järjestelmästä tulee kaikilta osin rahoitusperiaatteen mukainen.

SIIKALATVAN KUNNANHALLITUS

Tuomo Haapalahti
Tuomo Haapalahti
kunnanjohtaja